

VADSTENA
KOMMUN

Samrådsredogörelse

Översiktsplan för Vadstena kommun

2024-09-11

Innehåll

Sammanfattning	3
Läshänvisning	4
Inkomna synpunkter och samhällsbyggnadsförvaltningens kommentarer	5
Statliga bolag, myndigheter och regionen.....	5
Region Östergötland.....	5
Postnord.....	6
Lantmäteriet	6
Vattenfall.....	6
Statens fastighetsverk.....	6
Skogsstyrelsen	8
Trafikverket	8
Statens geotekniska institut.....	9
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	10
Länsstyrelsen	11
Skanova.....	17
Grannkommuner	18
Ödeshögs kommun.....	18
Motala kommun.....	18
Mjölby kommun.....	19
Linköpings kommun	19
Partier och intressegrupper	20
LRF Vadstena-Dal	20
Centerpartiet.....	20
Konsensus.....	22
Miljöpartiet.....	23
Kommunala nämnder	24
Kultur- och utbildningsnämnden.....	24
Socialnämnden	25
Vatten och avfallsnämnden.....	26
Samhällsbyggnadsnämnden.....	27
Fastighetsägare, föreningar och medborgare	27
Borghamn Strand	27
ÖstNässjavillans släktförening	28
.....	29
.....	29

████████████████████	29
████████████████████	30
████████████████████	30
████████████████████	31
████████████████████	31
████████████████████	32
████████████████████	32
████████████████████	32
Ändringar.....	33

Sammanfattning

Samrådstiden varade mellan den 1 februari och 5 april 2024.

Samrådsmöten i form av öppet hus hölls i Vadstena stad 5 mars (Rödtornet) och i Borghamn 13 mars (Hembygdsgården). Riktade möten med berörda fastighetsägare hölls den 14 och den 15 februari. Digitala öppna möten gavs vid två tillfällen, den 25 och 26 mars. Totalt sett besökte över 100 personer något av mötena vilket anses vara god uppslutning.

I samband med mötena fick besökarna ta del av planförslaget, information kring verktyget för den digitala översiktsplanen och möjlighet att ställa sina frågor. Besökarna upplystes om på vilka olika sätt de kunde lämna in skriftliga synpunkter.

Utöver det har myndigheter, region, grannkommuner, kommunala instanser, föreningar med flera kontaktats genom remissförfarande. Förslaget har även presenterats och varit möjligt att ta del av för allmänheten via kommunens webbplats.

Sammanfattningsvis har synpunkterna som inkommit berört följande sakområden:

- Behovet av att skydda Vättern som dricksvattentäkt har betonats av flera, inklusive Ödeshögs kommun, Motala kommun och Miljöpartiet.
- Frågor kring kollektivtrafik och mobilitet har lyfts av flera, bland annat Ödeshögs kommun, Motala kommun, Centerpartiet och Trafikverket.
- Bevarande av åkermark för livsmedelsproduktion och förtätning vid byggande istället har förespråkats av bland annat Centerpartiet och Lantbrukarnas riksförbund (LRF).
- Behovet av grönområden, främjande av biologisk mångfald och ökad grönska har framhållits av Konsensus, Miljöpartiet och Skogsstyrelsen.
- Tydligare viljeinriktningar knutna till kulturmiljöns värden och skydd har efterlysts av Statens fastighetsverk.
- Värdet av samarbete för gemensam utveckling har betonats av flera, inklusive Ödeshögs kommun, Mjölby kommun, Linköpings kommun och Region Östergötland. Exempelvis lyfter Mjölby och Ödeshögs kommuner fram potentialen i att utveckla besöksnäringen och samarbete i gemensamma utvecklingsfrågor.
- Efterfrågan på tydligare beskrivningar inom respektive sakområde har framkommit från bland annat Vatten- och avfallsnämnden och Statens fastighetsverk.

Läshänvisning

De inkomna synpunkterna bemöts i kursiv stil. Alla genomförda ändringar finns uppräddade längst ner i dokumentet under *Ändringar*. Nedan presenteras en tabell med alla inkomna yttranden.

Avsändare	Erinran	Inga erinran
Region Östergötland	◆	
Postnord		◆
Lantmäteriet		◆
Vattenfall	◆	
Statens fastighetsverk (SFV)	◆	
Skogsstyrelsen	◆	
Trafikverket	◆	
Statens geotekniska institut (SGI)	◆	
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	◆	
Länsstyrelsen	◆	
Skanova		◆
Ödeshögs kommun	◆	
Motala kommun	◆	
Mjölby kommun	◆	
Linköpings kommun	◆	
LRF Vadstena-Dal	◆	
Centerpartiet	◆	
Konsensus	◆	
Miljöpartiet	◆	
Kultur- och utbildningsnämnden	◆	
Socialnämnden	◆	
Vatten- och avfallsnämnden	◆	
Samhällsbyggnadsnämnden		◆
Borghamn Strand	◆	
ÖstNässjavillans släktförening	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	
Boende på [REDACTED]	◆	

Inkomna synpunkter och samhällsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Personnamn anges inte.

Statliga bolag, myndigheter och regionen

Region Östergötland

Region Östergötland har granskat Vadstena kommuns nya översiktsplan för 2040 och ger ett övergripande positivt omdöme. De ser att planen tydligt beskriver kommunens utvecklingsinriktning och dess samverkan med grannkommuner och regionen.

Regionen delar bilden av Vadstenas roll i det regionala sammanhanget och vill gärna fortsätta dialogen med kommunen, särskilt kring hälso- och sjukvårdsfrågor.

Regionen noterar att kommunens mål om befolkningsökning är ambitiöst och betonar vikten av att stärka befintliga orter. De planerar också att ta fram en analys av bostadsmarknaden för Östergötlands län.

När det gäller hälso- och sjukvård understryker regionen behovet av ökad samverkan mellan regional och kommunal verksamhet. De vill också påpeka att det inte finns planer på att utöka antalet vårdnoder i Vadstena kommun.

Regionen ger också synpunkter på näringsliv, elektronisk kommunikation, transportinfrastruktur och kollektivtrafik, kommersiell service, folkhälsa och kultur. De framhåller vikten av samplanering mellan kommun och region för att uppnå gemensamma mål och prioriteringar.

Slutligen, Region Östergötland ser möjlighet för förbättringar och uppmanar till tydligare hänvisningar till den pågående Rumsliga strategin samt fortsatt dialog och samarbete mellan regionen och kommunen. Regionen framhäver att översiktsplanen ger en god överblick av kommunens utveckling och betonar vikten av att stärka samarbetet mellan olika aktörer för att främja en hållbar och framgångsrik utveckling. De ser också att det finns utrymme för förbättringar och att kommunen har potential att ytterligare konkretisera och tydliggöra vissa mål och strategier.

Kommentar:

Vadstena kommun håller med om att det är viktigt att fortsätta dialog kring hälso- och sjukvårdsfrågorna i kommunen och att öka samverkan mellan regional och kommunal verksamhet med de vårdnoder som finns i Vadstena, där frågan om en ny vårdcentral ingår.

Generellt beaktas synpunkterna och revideringar och tillägg görs som förtydligar kopplingen mellan översiktsplanen och den kommande rumsliga strategin. Tillägg görs även som lyfter fram Vadstenas vårdtradition och beskriver dagens hälso- och sjukvård i Vadstena och dess roll som arbetsgivare.

Flera ändringar som beskriver byggandet i Borghamn, Rogslösa och Skedet görs. Förslaget syftar till att stärka orterna på rätt sätt för att en hållbar utveckling ska kunna ske med fler boende samt levande service och företagande. En viktig del i att stärka landsbygden är att kollektivtrafik på sikt kan ordnas.

Postnord

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är Postnord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar Postnord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Kommentar:

Synpunkterna noteras och Postnord kommer bjudas in i samband med planprocessen.

Lantmäteriet

Lantmäteriet har ingen lagstadgad skyldighet att granska översiktsplaner och har därmed inte granskat den aktuella översiktsplanen och lämnar därför inga synpunkter.

Kommentar:

Kommentar uteblir på grund av att Lantmäteriet inte har någon skyldighet att lämna synpunkter på översiktsplaner.

Vattenfall

Vattenfall Elddistribution AB har inget att erinra avseende översiktsplanen. När energiplanen ska uppdateras vill bolaget gärna vara med som samrådspart.

Kommentar:

Yttrandet noteras och Vattenfall kommer att bjudas in i samband med att energiplanen uppdateras.

Statens fastighetsverk

Statens fastighetsverk (SFV) lämnar övergripande synpunkter på de viljeriktningar som finns framtagna i översiktsplanen samt i de fall SFV saknar viljeinriktningar inom de utpekade utvecklingsområdena. SFV anser vidare att det saknas en beskrivning av hur kulturmiljön och dess värden ska beaktas i de utpekade utvecklingsområdena. Här skulle tydligare viljeinriktningar behövas för att ge ett stöd i en efterföljande planläggning/lovgivning. Vidare saknar SFV information om vilka de statliga byggnadsminnena är i textunderlaget. De statliga byggnadsminnena kan med fördel även ges en tydligare färgmarkering i kartunderlaget. I Vadstena förvaltar SFV Vadstena slott, Vadstena kloster med Munkklostret, Kv. Birgitta med Märten Skinnarens hus och Hospitalsmuseet samt Klosterträdgårdarna.

- **Övergripande** - SFV noterar att den digitala översiktsplanen är lättöverskådlig och lättnavigerad men märker skillnader mellan den digitala och PDF-versionen, både i rubriksättning och informationens omfattning. De efterfrågar också tydligare kopplingar mellan de strategiska viljeinriktningarna och övriga avsnitt i planen för att underlätta förståelsen och stödja planeringsarbetet.
- **Avsnitt Mark- och vattenanvändning** - SFV efterlyser en tydligare beskrivning av kulturmiljöns karaktär och hur den ska värnas, speciellt i utvecklingsområden. De önskar också mer information om hur kulturmiljön ska integreras i planeringen för att säkerställa en harmonisk utveckling. Specifika synpunkter ges för olika utvecklingsområden, inklusive behovet av att bevara siktlinjer och anpassa ny bebyggelse till stadens skala.
- **Avsnitt Hänsyn och riksintresse** - SFV noterar bristen på information om statliga byggnadsminnen och önskar att dessa omnämns tydligare i text och visas tydligare i kartvyer. De uppmanar också till samverkan med SFV i områden där deras fastigheter är berörda. Vidare kommenterar de avståndskraven för vindkraftverk och föreslår längre avstånd för att undvika påverkan på stadens silhuett.

Generellt behövs det förtydliganden och bättre sammanhållning mellan olika delar av översiktsplanen för att säkerställa en mer enhetlig och effektiv planering som tar hänsyn till kulturmiljö och stadens karaktär.

Kommentar:

Generellt beaktas synpunkterna och revideringar och tillägg görs som förtydligar hur kulturmiljön och dess värden beaktas i respektive utpekade utvecklingsområde. Information om vilka de statliga byggnadsminnena är införs i textunderlaget. Följande justeringar inarbetas:

- *Rubriksättningen ses över i både PDF-dokumentet och i den digitala översiktsplanen. Text kompletteras i attributen (pop-up rutorna).*
- *Texten angående de strategiska viljeinriktningarna förtydligas.*
- *De utpekade utvecklingsområdena beskrivs utifrån kulturmiljön med hjälp av Kulturmiljöprogrammet. Inriktningarna från Kulturmiljöprogrammet arbetas in i översiktsplanen samt ses viljeinriktningarna kopplade till kulturmiljö över.*
- *Kommunen ser över beskrivningen för Innerstaden samt Ytterstaden i mån att förtydliga rörande siktlinjer knutet till utvecklingsområden och stadsentréer. Information om kulturmiljöhänsyn beskrivs i kapitlet Hänsyn och riksintressen.*
- *Strandpromenaden anges som populär strand, ej som badplats. För att tydliggöra omnämns enbart officiella badplatser.*
- *Under 2023 antogs en Hamnvision som beskriver områdets långsiktiga utveckling. Översiktsplanens förslag går i linje med Hamnvisionen.*
- *Viljeinriktningarna kompletteras med att ny bebyggelse som angränsar direkt mot slottet ska ske med anpassning genom placering, skala och gestaltning för att inte dominera över slottets siktlinje.*

- *Vadstena kommun anser det viktigt med en levande hamnmiljö för såväl båtliv som besökare. Vid åtgärder i hamnområdet kommer, i samråd med SFV, hänsyn tas till den kulturhistoriskt värdefulla slottsmiljön och hur den påverkas av närliggande verksamheter.*
- *Texten kompletteras med att vid ombyggnad eller vid ny bebyggelse i angränsning till slottet ska skala, gestaltning och eventuella siktlinjer beaktas med hänsyn till riksintresset och Vadstena slott.*
- *Viljeinriktningarna för områdena Kung Starby, Östra Starby och Östra Kvissberg kompletteras med att ny bebyggelse ska ske så att stadens silhuett inte skadas samt att eventuella siktlinjer mot slottet och klostret ska värnas.*
- *Texten tydliggörs och skrivs om för Vadstena stad med beskrivningar av Vadstena slott, Vadstena kloster med Munkklostret, Kv. Birgitta med Mårten Skinnares hus och Hospitalmuseet. Kartan förtydligas för kulturmiljövården.*
- *Vadstena kommun ändrar texten om bestämd avståndsmätning för vindkraftverk.*

Utöver det görs även mindre tillägg och ändringar i underlaget enligt SFV:s anmodan.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen anser att förslag till översiktsplan i stora drag följer Boverkets modell för upprättande av översiktsplaner. Så som förväntas av en modern översiktsplan ligger ett stort fokus på ekosystemtjänster, naturmiljö och dess betydelse för det rörliga friluftslivet.

Planförslaget är omfattande men den digitala versionen har en bra struktur, vilket underlättar fördjupning i de delar av planen som bedöms vara relevanta för läsare med olika intressen.

Skogsbruk är så som anges i planförslaget endast aktuellt i mindre omfattning på Omberg. Merparten av skogsmarken är i någon mån skyddad genom reservat, biotopskydd eller annan frivillig skyddsform. Sveaskog som är den största skogsägaren förväntas bedriva ett miljöanpassat skogsbruk inom Ombergs kronopark.

Skogsstyrelsen ser för övrigt positivt på att man vid utpekande av LIS-områden är restriktiv och beaktar strandskyddet så att möjligheten till friluftsliv inte begränsas i betydande omfattning.

Kommentar:

Synpunkterna noteras.

Trafikverket

Trafikverket ser mycket positivt på att Vadstena kommun tar fram en ny kommunövergripande översiktsplan. De betonar översiktsplanens betydelse som ett verktyg för att förankra och klargöra långsiktiga planer, mål och strategier. Dessutom poängterar de vikten av att översiktsplanen väger samman olika intressen och visar kommunens strategi för att uppnå långsiktig hållbarhet.

Trafikverkets uppdrag och mål - Trafikverket har ansvar för den långsiktiga infrastrukturplaneringen och betonar vikten av att integrera trafikplaneringen i

samhällsplaneringen. De framhäver transportpolitikens mål, särskilt inriktningen på tillgänglighet och hänsyn till säkerhet, miljö och hälsa.

Befolkningsutveckling och dess påverkan - Trafikverket noterar den förväntade befolkningsökningen i Vadstena kommun och dess inverkan på utbyggnadstakten för bostäder. De betonar att planeringen av bostäder och verksamheter har betydande konsekvenser för framtida trafikarbete och för det kommunala och statliga vägnätet.

Samarbete och dialog - Trafikverket understryker vikten av en fortsatt aktiv dialog mellan kommunen och Trafikverket angående transportsystemet och ser översiktsplanen som ett bra underlag för samarbete och gemensamma ansträngningar för en hållbar utveckling. Trafikverket ser fram mot en dialog angående kommunens ambition att se över infarter vad gäller gestaltning och skyltning.

Riksintressen och kollektivtrafik Trafikverket har identifierat riksintressen för kommunikationer inom Vadstena kommun och betonar vikten av att stärka kollektivtrafiken och förbättra dess framkomlighet. De poängterar även behovet av att prioritera kollektivtrafiken vid utbyggnad av bostadsområden och förändringar i det befintliga gatunätet.

Kommentar:

Efterfrågan på bostäder är kvantitativt större än bostadsbehovet (bostadsförsörjning) och här vägs även in efterfrågan på fritidsbus och den efterfrågan som uppstår genom olika demografiska anledningar, där en äldre befolkning som bor glesare sannolikt är den viktigaste. Den efterfrågestyrda bostadsplaneringen avspeglar sig därmed i mindre grad mot den demografiska utvecklingen utan mäts i stället bättre genom kommunens kontinuerliga kontakter med bostadsmarknadens aktörer. Kommunen bedömer därmed att det planerade antalet bostäder i översiktsplanen är väl avvägt i alla utpekade delar av kommunen. Vidare dialog med Trafikverket i kommande planering förordas.

Vadstena kommun delar Trafikverkets uppfattning att en fortsatt aktiv dialog krävs anseende ett hållbart transportsystem samt gällande gestaltning och skyltning vid infarter till Vadstena stad.

Statens geotekniska institut

Statens geotekniska institut (SGI) bedömer att kommunens topografi är huvudsakligen flack, förutom vid Omberg i sydväst. Enligt SGU:s jordartskarta består de ytliga jordlagren av bland annat lerig morän, moränlera, glacial lera, postglacial silt och svallsediment. Områden med förutsättningar för skred har identifierats inom kommunen.

SGI har sammanfattningsvis följande synpunkter:

- **Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar**
Översiktsplanen bör inkludera en översiktlig beskrivning av de geologiska förhållandena i kommunen för att öka förståelsen för geotekniska säkerhetsfrågor. Det saknas en sådan beskrivning i samrådsversionen. Dessutom bör rubriken "skredrisk" även inkludera rasrisk i berg och erosion.
- **Kommunens hantering av geotekniska säkerhetsfrågor**

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen redovisa sin syn på risker för skador på den byggda miljön som kan följa av bland annat översvämning, ras, skred och erosion. Kommunen ger en kort beskrivning av riskområden i översiktsplanen men saknar en beskrivning av åtgärder för att minska eller eliminera riskerna.

- **Viljeinriktningar och ställningstaganden**

SGI betonar vikten av att utföra bedömningar av ras, skred och erosion enligt PBL vid detaljplanering och bygglov utanför detaljplanelagt område. De framhåller även att förväntade effekter av ett förändrat klimat måste beaktas vid bedömning av markanvändning.

- **Redovisning i karta**

Planeringsunderlaget "Förutsättningar för skred i finkornig jordart – akksamhetsområden strandnära" bör kompletteras med "Förutsättningar för skred i finkornig jordart – lutningsanalys". Det bör även finnas en beskrivning av underlaget och dess användning i kommunens arbete med plan och bygglov.

- **Ytterligare planeringsunderlag**

Resultaten från stabilitetskarteringen utförd av MSB 2018 bör beskrivas i samband med identifiering av riskområden i översiktsplanen.

SGI har tagit fram en vägledning för kommunala planhandläggare om hantering av geotekniska säkerhetsfrågor i samband med översiktsplanering och rekommenderar att viljeinriktningarna kompletteras enligt deras förslag.

Kommentar:

I underlaget inkluderas en översiktlig beskrivning av de geologiska förhållandena i kommunen.

Utöver detta infogas efterfrågat underlag och beskrivningar i översiktsplanen.

Tillägg har gjorts till kapitlet Miljö och riskfaktorer för att förtydliga skred- och rasrisk.

Specifika frågor för nästa skede i planeringen hanteras i utredningskedet för ett område.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) betonar vikten av att kommunen redovisar en samlad bild över risker i översiktsplanen, inklusive naturolyckor, transportvägar för farligt gods och anläggningar som kan orsaka tekniska olyckor. Det är också viktigt att kommunen redovisar hur man avser att hantera dessa risker. Vidare har myndigheten synpunkter inom följande områden:

Översiktliga stabilitetskarteringar

MSB har genomfört en översiktlig stabilitetskartering för Vadstena kommun under 2017, vilket är ett viktigt underlag för att bedöma stabiliteten i området.

Värmekartering

MSB har tagit fram en värmekartering över Sverige för att identifiera områden där höga temperaturer är vanliga. Detta kan vara användbart för att analysera och utreda behovet av klimatanpassningsåtgärder.

Vägledningar för arbete med naturolyckor

MSB har tagit fram flera vägledningar för att hjälpa kommuner att genomföra översvämningsskarteringar och hantera naturrelaterade händelser som skyfall och översvämningar.

Vägledning om samhällsplanering och Sevesoanläggningar

MSB har tagit fram en vägledning för hantering av storskalig kemikaliehantering vid planering av exploatering i närheten av sådana anläggningar.

Kommunala handlingsprogram och krisberedskap

Kommunen bör ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lag om skydd mot olyckor. Det är också viktigt att kommunen och länsstyrelsen samarbetar för att öka samhällets krisberedskap.

Vindkraft och höga byggnadsverk

MSB påpekar att placering av vindkraftverk och höga byggnadsverk kan påverka radiokommunikationssystemet och rekommenderar samråd med MSB vid beslut om sådana installationer.

Totalförsvarets civila delar

Det är viktigt att kommunen tar hänsyn till totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen för att säkerställa samhällets funktionalitet och robusthet.

Områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar

MSB har identifierat områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar och föreslår att dessa beaktas i översiktsplanen.

Skyddsrum

Kommunen bör belysa frågan om befintliga skyddsrum i översiktsplanen och ta hänsyn till deras placering vid planering av närliggande mark.

Kommentar:

Synpunkterna noteras och infogas i granskningshandlingen för översiktsplanen.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har granskat Vadstena kommuns förslag till ny översiktsplan och betonar flera viktiga sakområden för kommunen att bearbeta vidare:

Klimatanpassning och riskhantering: Länsstyrelsen framhåller behovet av att Vadstena kommun stärker sitt arbete med klimatanpassning, särskilt med tanke på ökade risker för översvämningar, erosion och andra naturolyckor. Kommunen uppmanas att identifiera specifika riskområden och utforma strategier för att hantera dessa.

Bevarande av jordbruksmark och vattenmiljöer: Betydelsen av att skydda jordbruksmark och vattenmiljöer betonas. Jordbruksmark ska i möjligaste mån bevaras, och bebyggelse nära Vättern och dess stränder måste planeras noggrant för att minimera negativ påverkan på vattenkvalitet och ekosystem.

Skydd av kulturmiljöer: Planen bör säkerställa att utvecklingen av Vadstena stad och

omgivande landskap tar hänsyn till riksintressena för kulturmiljövård. Länsstyrelsen ser positivt på att ett kulturmiljöprogram har utvecklats och uppmanar kommunen att ge programmet en central roll i planeringen.

Strategiska fokusområden: Översiktsplanen innehåller fyra fokusområden: Vadstenas identitet och dragningskraft, trygga boendemiljöer, goda möjligheter till jobb och utbildning samt ett hållbart och robust samhälle. Länsstyrelsen anser att dessa områden är relevanta men betonar att det behövs en mer detaljerad analys av markanspråk och behov.

Mellankommunal samordning: Kommunen uppmanas att fördjupa samarbetet med närliggande kommuner, särskilt Motala, samt med regionala aktörer för att säkerställa en hållbar markanvändning och infrastrukturutveckling.

Råd och avgränsning av strategisk miljöbedömning

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen väljer en hållbarhetsbedömning med tre dimensioner. Bland angivna underlag på regional nivå ser Länsstyrelsen gärna att bedömningen görs med utgångspunkt från den regionala energi- och klimatstrategin 2024-2027 samt miljömålsprogrammet.

Kommunens målsättning om att i största möjliga mån bevara jordbruksmark, krockar med flera föreslagna utvecklingsområden. Länsstyrelsen ser detta som ett område som för efterföljande prövningar kan tjäna på att göras mer konkret och transparent. Slutligen valda lokaliseringar kan med fördel få egna utvecklade avsnitt i MKB, där behov och val av plats motiveras och ställs i relation till olika alternativ.

För att kunna ta hänsyn till riksintressena för kulturmiljö ser Länsstyrelsen behov av visualiseringar, såsom siktlinje- och volymstudier från olika punkter i det omgivande landskapet, där infarterna till staden bör särskilt analyseras, särskilt väg 206, 919, 944 och 962, samt utblickar från Nässjahalvön och Hagebyhöгатrakten. Påverkan av planens strategiska bebyggelseinriktning i Skedet och Rogslösa bör också studeras i den strategiska miljöbedömningen.

En fortsatt bearbetning av MKB bör inriktas på värdet av behållna strandområden i relation till höga naturvärden och tillgängliga rekreatiomsområden för allmänheten (riksintressen, strandskyddet, LIS-områden, vattenskyddsområde), landskapsvärden (överlappande riksintressen) och dagvattenlösningar (markers egenskaper och topografi, MKN, vattenskydd).

Länsstyrelsens bedömning av prövningsgrunderna

Riksintressen:

- **Kulturmiljövård:** Två riksintressen, Vadstena stad och Omberg-Tåkernområdet, måste beaktas i all planering. Det krävs särskild försiktighet för att skydda stadens siluett, landskapsbild och andra kulturhistoriska värden.
- **Naturvård och Natura 2000:** Områden som ligger nära skyddade naturområden, inklusive Natura 2000-områden, kräver särskilda åtgärder och

tillstånd. Kommunen bör beakta potentiell påverkan på dessa områden vid all planering.

- **Vättern och dess stränder:** Länsstyrelsen bedömer att riksintressets behandling är en av planarbetets viktigaste aspekter att hantera till granskningen. I nuläget kan det inte anses ha tillgodosetts, särskilt gällande strandskyddet. Inför granskningen behöver riksintressets värden och betydelse få en mer framträdande roll och markanspråken längs Vätterns strand justeras.
- **Yrkesfiske, friluftsliv och totalförsvaret:** Planen har beaktat dessa riksintressen tillfredsställande men kan behöva ytterligare specificering av hur dessa intressen skyddas i framtida utvecklingsplaner.

Miljö kvalitetsnormer:

- **Yt- och grundvatten:** Länsstyrelsen betonar vikten av att följa miljö kvalitetsnormerna för både yt- och grundvatten. Kommunen uppmuntras att fortsätta sitt arbete med att förbättra vatten- och avloppsförsörjningen och utveckla strategier för dagvattenhantering. Inför granskningen efterfrågar Länsstyrelsen:
 - Vilken hänsyn som behöver tas i samband med bebyggelseplaneringen för att grundvattenförekomsten (WA41878885) under Nässja ska få försämrad kapacitet eller kemisk status.
 - Beskrivningar av miljö tillstånden och potentiell påverkan i de vattenförekomster som berörs av kommunens planerade förändringar, förslagsvis i tabell eller karta.
 - Recipienternas ID, status, påverkan och risker kan gärna framgå.
 - information om och konsekvenserna för grundvattenförekomsten, såsom hur ökad andel hårdgjorda ytor påverkar grundvattenbildningen.

Länsstyrelsen hänvisar till uppdaterade underlag för MKN, Åtgärdsprogram 2022-2027 och uppdaterade miljö kvalitetsnormer. Se, och hänvisa gärna till VISS.

- **Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden):** Kommunen bör se över och eventuellt minska utpekade LIS-områden för att säkerställa att strandskyddet respekteras och att bebyggelsestrycket hanteras på ett hållbart sätt.

Områdes- och allmänna synpunkter

Innerstaden och slottsområdet: Länsstyrelsen föreslår att utveckling i närheten av Vadstena slott och hamnområdet sker med särskild hänsyn till den historiska karaktären och småstadsmiljön. Skalor och exploateringsgrad bör noga övervägas för att bevara stadens kulturvärden.

Utvecklingsområden intill väg 919: Områden nära väg 919 bör planeras varsamt för att minimera påverkan på stadens siluett och anblick från landskapet. Vissa områden föreslås få begränsad utveckling eller justeras för att bättre harmoniera med omgivningen.

Utmed Vätterns strand: Flera av de föreslagna LIS-områdena, som Nässjahlavön och Östra Starby, bör utvärderas ytterligare för att säkerställa att strandskyddet upprätthålls och att landskapsbilden skyddas.

Borghamn och landsbygden: Utvecklingsförslagen i Borghamn och närliggande områden måste anpassas för att skydda både naturvärden och kulturhistoriska miljöer. Länsstyrelsen anser att vissa områden, som Svängen och Södra Gubbetorp, är olämpliga för utveckling.

Bostadsförsörjning: Kommunens mål att bygga 60-70 nya bostäder per år bedöms som ambitiöst. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen genomför ett nytt samråd om bostadsförsörjningen, särskilt med tanke på förändringar i lagstiftningen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar samt att nya riktlinjer för bostadsförsörjningen är beslutade innan översiktsplanen antas.

Energi och hållbarhet: Länsstyrelsen uppmuntrar till en mer detaljerad planering för energiförsörjning och omställning till förnybar energi. Kommunen bör beakta tidigare erfarenheter, såsom etableringen av solcellsparker, i sin planering.

Risk- och beredskapsfrågor: Planen bör inkludera en översikt över identifierade risker, som tillgång till skyddsrum och skydd av reservvattentäkter, för att förbättra kommunens beredskap och robusthet.

Kulturmiljöfrågor: Kommunen uppmanas att integrera sin kulturmiljöstrategi i översiktsplanen och säkerställa att den används som ett aktivt verktyg för att skydda och utveckla kulturhistoriska miljöer.

Social hållbarhet: Länsstyrelsen berömmar kommunens arbete med att skapa engagemang bland invånare och uppmuntrar till fortsatt arbete för att nå ut till alla grupper i samhället, inklusive nationella minoritetsgrupper.

Hälsofrågor: Länsstyrelsen ser det som positivt att översvämningars påverkan på föroreningsutbredning finns med. Delen om miljöfarlig verksamhet och förorenade områden samt tillhörande viljeriktningar kan utvecklas och förtydligas med större koppling till kartan. Sista stycket om miljöfarlig verksamhet kan ses över. För radon bedöms mätning i högriskområden som lämplig utgångspunkt.

Genom att följa dessa rekommendationer och synpunkter bedöms en hållbar och balanserad utveckling kunna ske som skyddar både natur- och kulturvärden samtidigt som den främjar lokal tillväxt och boendemiljöer.

Kommentar:

Följande ändringar har gjorts i översiktsplanen utifrån Länsstyrelsens synpunkter och sammanfattas i punktform nedan:

- *Kulturmiljöerna beskrivs generellt tydligare i granskningsversionen. Parallellt med att ta fram en ny översiktsplan pågår arbetet med ett Kulturmiljöprogram, i vilket fördjupade beskrivningar görs.*

- Tydligare beskrivningar respektive viljeinriktningar har införts i underlaget avseende riksintresset för kulturmiljö för Vadstena stad. Vidare har markanspråken minskats och tagits bort i de delar som bedömts mest känsliga avseende riksintresset. Ett kunskapsunderlag som visar siktlinjer in mot staden har tagits fram särskilt för att ge en aktuell bild av känsliga delar knutet till siluett och gräns mellan stad och omland och länkas till i underlaget.
- Specifikt för utvecklingsområdena "Hamnområdet", "Wasagården" samt längs Motlagatan förtydligas att ny bebyggelses skala och exploateringsgrad ska förhålla sig till nuvarande karaktär och omfattning i området. Områdena ingår i huvudsak inte i riksintresseområdet för kulturmiljön för Vadstena stad men kan i delar eller helhet utgöra påverkansområde för detsamma.
- Markanspråken längs Vätterns strand har minskats och bedöms av kommunen pekas ut restriktivt. Vidare har förtydligats att anspråken i huvudsak syftar till att möjliggöra en utveckling av rekreation- och friluftsliv för att stimulera lokal- och regional utveckling. De områden som kvarstår ligger i anslutning till bostads- och besöksområden med ett för Vadstena kommuns förutsättningar högt bebyggelsetryck där kommunens bedömning är att områdena är av mindre betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Inom LIS-områdena är det viktigt att säkerställa allmänhetens tillgänglighet och i den fortsatta planering behöver även påverkan på växt- och djurliv undersökas.
- Markanspråken i Skedet och Rogslösa har minskats ner av hänsyn till riksintresset för kulturmiljö. I fortsatt planering utgör frågan kring fornlämningar en tidig planeringsförutsättning.
- Information som redovisar potentiellt förorenade områden inom hamnområdet finns i karta under kapitlet "Hänsyn".
- Kommunen hänvisar till en djupare analys av VA-frågan på Nässjabalvön i kommande VA-strategi. Under tiden pågår en avloppsinventering av enskilda avlopp i området och i nuvarande områdesbestämmelser begränsas utbyggnaden i området. I kommunens kommande planering för att utveckla föreslagna LIS-områden och annan bebyggelse på Nässja krävs en plan för antingen utbyggnad av kommunalt VA och/ eller där det är möjligt enskilda eller samfälliga lösningar. Eftersom kommunen idag saknar en VA-plan finns ingen långsiktig plan för utbyggnad av VA-nätet. Kommunen är medveten om att området på Nässjabalvön har känsliga geologiska förutsättningar.
- Kommunen avser att i sin planering möta den bostadsefterfrågan som finns i kommunen och med de kommunala verktyg som i nuläget finns säkerställa kommunens bostadsförsörjning.
- Efterfrågan på bostäder är kvantitativt större än bostadsbehovet (bostadsförsörjning) och här vägs även in efterfrågan på fritidsbus och den efterfrågan som uppstår genom olika demografiska anledningar, där en äldre befolkning som bor glesare sannolikt är den viktigaste. Den efterfrågestyrda bostadsplaneringen avspeglar sig därmed i mindre grad mot den demografiska utvecklingen utan mäts i stället bättre genom kommunens kontinuerliga kontakter med bostadsmarknadens aktörer. Kommunen bedömer därmed att det planerade antalet bostäder i översiktsplanen är väl avvägt.

- Mark- och vattenanvändningskartan är uppdaterad med en buffertzön runtom förbifarten. Utvecklade beskrivningar för stadsfronten har lagts till under "Kulturmiljö".
- Det görs ett tillägg i hållbarhetsbedömningen med fyra geografiska indelningar som beskriver mer ingående för de utpekade områdenas påverkan och hänsynstagande.
- En fortsatt bearbetning av hållbarhetsbedömningen inriktas på värdet av de natur- och strandområden som föreslås för utveckling respektive behålls, ges en tydligare beskrivning under kapitlet Konsekvenser. I kapitlet tillförs även information om att tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön.
- Efterfrågad information rörande vattenförekomster, dess status med mera samt en viljeinriktning för yt- och grundvatten läggs till under "Tekniska system".
- Texten som rör miljöfarlig verksamhet har kompletterats.
- Information har kompletterats gällande Risk för skred och ras samt förtydligats att utpekanden inte görs i riskområden.
- Skyddsavstånd för berörda verksamheter går att se i karta, "Skapa din egen karta".
- Cisternen 3 är slutundersökt och utgrävt i två omgångar.
- Utifrån Länsstyrelsens synpunkter har flera utvecklingsområden ändrats, i huvudsak minskats och vissa områden har tagits bort i sin helhet. Flera områden följer utpekanden i tidigare översiktsplan från 2013. Med genomförda förändringar gör kommunen bedömningen att man tillgodoser Länsstyrelsens synpunkter. Kommunen kommer i sin fortsatta planering att ta hänsyn till naturmiljöer, riksintressen, siktlinjer med mera.
- Ett tillägg har gjorts i kapitlet "Miljö och riskfaktorer" där djurhållning beskrivs utifrån kommunens förutsättningar.
- Utifrån Vadstena kommuns förutsättningar är det svårt att hitta lämpliga lokaliseringar som inte berör jordbruksmark. Kommunen delar dock Länsstyrelsens synpunkt att i planeringen styra bebyggelsen till alternativ mark där det är möjligt. Föreslagna inriktningar bör ses som tidig vägledning där lämpligheten behöver prövas vidare från fall till fall.
- Vadstena kommun har goda förutsättningar för en hållbar markanvändning med en tät och funktionsblandad stadsstruktur. Kommunen avser att i den fortsatta planeringen främja dessa förutsättningar.
- Tillägg har gjorts i viljeinriktningarna i kapitlet "Tekniska system" angående solcellsparkar.
- Ytterligare gång- och cykelstråk har kompletterats i kartunderlaget.
- Friluftsplänen har likt andra underliggande dokument infogats i delar och vägts gentemot andra intressen och behov. Planen tog i delar inte hänsyn till dåvarande översiktsplan från

2013 vilken ny översiktsplan i hög grad är en fortsättning på. En anpassning av utpekade områden i friluftsplänen har därför krävts.

- *Kapitlet "Grönstruktur" har omarbetats. Kapitlet innefattar alla grönområden och vattenmiljöer i anslutning till den byggda miljön.*
- *Kommunen har sett över sina utpekanden som täcker in områden med naturvårdsprogram, där en del har minskats och andra har förtydligats i beskrivningarna för områdena.*
- *Texten kompletteras med information om artskydd samt länk till naturvårdsverket.*
- *Kapitlet "Hållbar utveckling" har reviderats utifrån Länsstyrelsens synpunkter.*
- *Regional livsmedelsstrategi- och försörjning läggs till listan för mellankommunala frågor gentemot Länsstyrelsen.*

Utöver ovan angivna revideringar har mindre formalia och redaktionella ändringar gjorts utifrån Länsstyrelsens synpunkter.

Skanova

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

Kommentar:

Synpunkten noterad.

Grankommuner

Ödeshögs kommun

Ödeshögs kommun har granskat samrådshandlingen för Vadstena kommuns översiktsplan och finner en stor igenkänning och samstämmighet med Ödeshögs egen planering. Denna likhet i både format och formuleringar underlättar det mellankommunala samarbetet för fortsatt planering av mark- och vattenanvändning.

Bebyggelse och servicenod

Ödeshög ser positivt på planen att utveckla Borghamn, Rogslösa och Skedet som en bebyggelse- och servicenod, vilket kan stärka besöksnäringen kring Omberg, Vättern och Tåkern. Ödeshögs kommun ser utmaningar med att tillskapa en linjelagd kollektivtrafik mellan kommunerna men ser potential för säsonganpassad trafik.

Besöksnäring

Ödeshög pekar ut området mellan Gränna, Ödeshög och Vadstena som ett sammanhängande besöksområde och vill se en tydligare satsning på utvecklingen av besöksnäringen i detta område genom mellankommunalt samarbete.

Vindkraft

Ödeshög vill att Vättern, Vätterbranten, Omberg och Tåkern undantas från vindkraftsutbyggnad och önskar tydliga riktlinjer för vindkraftsutveckling i planen.

Vättern som dricksvattentäkt

Tillgången till rent dricksvatten från Vättern är en viktig fråga och Ödeshög vill se en tydligare tonvikt på att skydda Vättern som dricksvattentäkt i översiktsplanen.

Kommentar:

Vadstena kommunen delar Ödeshögs uppfattning om behovet av en utvecklad och anpassad kollektivtrafik och de förslag som framförs. Vadstena kommun är positiv till ett fortsatt stärkt samarbete för besöksnäringen i området. De delar som berör vindkraft likväl som ett förtydligande kring skydd av Vättern som dricksvattentäkt har utvecklats i granskningsversionen av översiktsplanen.

Motala kommun

Motala kommun anser att Vadstena kommuns förslag på översiktsplan har en trevlig och lättförståelig karta och layoutstruktur.

Motala kommun vill understryka vikten av fortsatt god samverkan, och ser gärna att Vadstena kommuns nya översiktsplan uppmärksammar Vättern som dricksvattentäkt ytterligare. Motala kommun kan även önska att förslaget på ny översiktsplan förstärks avseende folkhälsa- och rättighetsperspektiven kopplat till den regionala folkhälsostrategin.

Kommentar:

Vadstena kommun håller med om Vätterns värmande som dricksvattentäket och förtydligar texten.

Folkhälsa är en regional fråga där kommunen fortsätter sin samverkan med berörda parter för att föra ett gemensamt folkhälsoarbete framåt.

Mjölby kommun

Mjölby kommun delar viktiga frågor med Vadstena kommun kring planering och utveckling av den fysiska miljön. Översiktsplanen visar på funktionella samband mellan Vadstena och Mjölby, särskilt gällande arbetsmarknad och mobilitet. Mjölby ser potential i att utveckla besöksnäringen och lyfter i det sammanhanget fram Väderstad samt Skänninge och den gemensamma kulturmiljön. Mjölby kommun planerar för en ökad bostadsbyggnation vilket bedöms kräva en utökning av gymnasieverksamheten och vill stärka samarbetet kring detta då det även omfattar elever från Vadstena. Mjölby framhäver vikten av gemensamma analyser för att säkerställa en långsiktigt hållbar livsmedelsförsörjning och uttrycker önskan om samverkan kring utvecklingsområden och solcellsanläggningar. Överlag upplever de Vadstena kommuns översiktsplan som genomarbetad och proffsig, särskilt tack vare dess digitala format.

Kommentar:

Vadstena kommun delar bilden av det samverkansbehov som förs fram av Mjölby kommun. Övriga synpunkter noteras.

Linköpings kommun

Sammanslaget anser Linköpings kommun att översiktsplanen är väl genomarbetad och tydlig. Linköpings kommun anser vidare att det är positivt att planen tydliggör samverkansområden utifrån funktionella samband, geografi och de olika aktörernas roll kopplat till frågor om mobilitet och trafikinfrastruktur samt kompetens- och bostadsförsörjning. Under *Arbetsmarknad och pendling* och *Trafiksystem och mobilitet* lyfts pendling till Linköping för kontinuerligt utbyte och samverkan vilket visar på betydelsen av utvecklingen av god kollektivtrafik. Vadstena kommun lyfter även att Linköpings kommun har viktiga regionala målpunkter kring vilka samverkan behövs.

Linköping konstaterar att bostadsutvecklingen i Vadstena i många fall är relaterad till arbetsmarknads- och bostadsutvecklingen i Linköpings kommun. Planförslagets genomgång av utvecklingsmöjligheter utgör fortsatt en bra grund för det mellankommunala samarbetet inom LA-Linköping. Samarbetet syftar till att identifiera potential för att öka samverkan mellan kommunerna i den lokala arbetsmarknaden med fokus på ökad funktionalitet och effektiva lösningar för välfärdstjänster.

Kommentar:

Vadstena kommun instämmer och noterar Linköpings kommuns synpunkter.

Partier och intressegrupper

LRF Vadstena-Dal

I LRF Vadstena-Dal yttrande belyses vikten av att bevara åkermark för livsmedelsproduktion. Med en självförsörjningsgrad på 50% och ett ständigt hot mot åkermarkens bevarande lyfts oro kring framtida livsmedelsproduktion fram. En detaljerad beräkning illustrerar potentialen hos den åkermark som föreslås för exploatering och betonar behovet av att värna resursen.

Vidare ifrågasätts översiktsplanens hantering av jordbruket och det långsiktiga bevarandet av åkermark. Med hänsyn till den höga bördigheten i området diskuteras vikten av att bevara mark för mjölkproduktion och betesdjur för att gynna biologisk mångfald.

Slutligen understryks betydelsen av att göra hållbara val och att ta ansvar för framtiden genom att prioritera bevarandet av åkermark och därigenom säkerställa en hållbar livsmedelsproduktion för både nuvarande och kommande generationer.

Kommentar:

Synpunkterna bemöts under den tematiska sammanfattningen för Areell näring med uppdaterad text gällande ianspråktagande av jordbruksmark.

Centerpartiet

Centerpartiet tycker övergripande att förslaget är omfattande, välskrivet och intressant att översiktsplanen är interaktiv. Centerpartiet är positiv till att man har infört benämningen Vadstena stad.

Centerpartiet framför att antalet kommuninvånare minskat sedan 2009 utifrån att Vadstena kommun föreslår 2 000 invånare, 1000 nya bostäder till år 2040. Vidare resoneras kring orsakerna till befolkningsminskningen, såsom tomställda eller rivna hus samt omvandling av permanentboende till sommarbostäder och efterlyser en djupare analys av detta samt hur flyttkedjorna verkar i kommunen. Centerpartiet påpekar vidare att en ökning med 2 000 innevånare kommer också kräva ytterligare social service såsom förskola, skolor och äldreomsorg.

Vidare anser Vadstena Centerkrets att ytterligare områden med god, lättbrukad åkermark inte ska tas i anspråk för byggande utan förespråkar i stället förtätning eller byggande på höjden på befintliga hus. Vidare lyfts Borghamn och Nässjahlavön fram som möjliga att bygga bostäder på utan att ta åkermark i anspråk.

Centerpartiet lyfter vidare fram behovet av bättre kollektivtrafik och en cykelväg mot Ödeshögs kommungräns för att göra det attraktivt att bo i Borghamn. Man framför även hur viktigt det är att gymnasieeleverna på landsbygden har möjlighet att ta sig till bussarna till Motala och Mjölby. Partiet anser vidare att det måste också finnas flera möjligheter att ladda elfordon för att klar övergången till ett fossilfritt samhälle.

Centerpartiet informerar även om att det för att hålla strandängarna kring Tåkern öppna tas in mellan 200 -300 betesdjur från närliggande kommuner och menar att

flera betesdjur skulle behövas för att behålla det öppna landskapet vid Tåkerns strandängar.

Partiet har även ett antal synpunkter på mindre ändringar och tillägg,

- Önskar ett cirkeldiagram som visar fördelningen av befintlig mark i kommunen.
- Brandvärnet i Borghamn som ska bli kommunalt bör omnämnas.
- Platser bereds för att anlägga publika laddplatser för fordon.
- Under delen som beskriver besöksanläggningar bör kompletteras med de tre skjutbanor som är godkända inom kommunen.
- Tillägg på karta över kulturmiljöer ang. sten på Säbyön i Tåkern.

Kommentar:

Under de delar som rör bostäder och demografi förtydligas Vadstena kommuns framtida demografiska förutsättningar.

Som framförs i yttrandet så sker inte någon större befolkningsstillväxt utan befolkningen ligger relativt konstant beroende på vilket målår som utgås från. Däremot syns relativt tydligt att det är under de år som det byggs mycket, i genomsnitt cirka 30 bostäder om året men med stora årsvariationer, som inflyttningen ökar och därmed även befolkningen som helhet. Efterfrågan och därmed byggandet har över tid varit som störst i Vadstena stad och utgör en av anledningarna till att befolkningen ökat i staden och minskat på landsbygden över tid.

Vadstena kommun har årligen ett födselunderskott och en ökad andel äldre i befolkningen vilket medför många hushåll med endast en eller två personer. Samtidigt finns bostäder som används för sommarboende, men i vilken omfattning antalet blir fler, är svårt att säga säkert. Kommunen kommer att följa upp det statistiska underlag man har i sitt bostadsförsörjningsprogram. Den sammantagna bilden är att boendet i Vadstena gradvis blir mer glest då bostadsbeståndet ytmässigt nyttjas mindre effektivt.

Det byggande som möjliggörs genom 1000 nya bostäder kommer därmed sannolikt inte innebära en ökning av 1500-2000 kommuninvånare. Det skulle dock vara positivt om kommunen med sin inriktning lyckades åstadkomma en viss befolkningsökning och även en jämnare fördelning mellan yngre och äldre. Och även om befolkningen fortsatt ligger kvar på nivåer runt 7500 invånare så kan ett byggande för att bibehålla ett invånarantal utgöra en viktig del för att kunna behålla nuvarande service.

Ytterligare områden för exploatering finns utpekade i översiktsplanen och bygger delvis på områden som redan pekades ut i översiktsplanen från 2013. Nya områden i skogsmark har pekats ut bland annat på Närsjabalvön och i Borghamn. Kommunen har utöver detta minskat ner omfattningen på områden som pekas ut men bedömer att ianspråktagande för byggande på jordbruksmark även framgent krävs i Vadstena kommun utifrån den höga andelen jordbruksmark och dess avvägning gentemot andra intressen.

I översiktsplanen framgår att kollektivtrafiken, där även närtrafiken ingår, vilken kommunen i samverkan med regionen verkar för, är viktig och ska bli ett mer attraktivt alternativ för olika

former av resande inklusive arbetspendling. I handlingen har förtydliganden kring gymnasiependling gjorts. Tryggare och bättre möjlighet för cykling är viktigt och har förtydligats i översiktsplanen.

Övriga synpunkter som bedömts relevanta för översiktsplanen har inarbetats.

Kommunen gör en bedömning om stenen på Säbyön pekas ut som kulturmiljö i karta.

Konsensus

Konsensus anser att Översiktsplanen presenteras på ett sätt som är både faktamässigt och designmässigt tilltalande, och innehåller många inspel som anses utvecklande för Vadstena kommun. Konsensus stödjer antagandet om att ytterligare 1 000 bostäder ska skapas fram till 2040, vilket kan leda till cirka 1 900 nya invånare. Detta antagande och målsättningen stöds. Vidare har Konsensus synpunkter på förslaget inom följande områden:

- **Skolutveckling:** Det finns behov av att tydligare beskriva planerna för nya skolor och förskolor för att möta den ökade befolkningen. Det föreslås att mark ska avsättas specifikt för dessa ändamål och att en mer detaljerad beskrivning ges angående placering och utveckling.
- **Bostadsplanering:** Det noteras att det finns en relativt god planberedskap för lägenheter, men det finns en brist på villatomter. Förslag läggs fram för att möjliggöra attraktiva tomter för barnfamiljer och för att ta hänsyn till passande byggnation vid stadsentréer.
- **Industriområde:** Det föreslås att området vid Kvarnbacken inte lämpar sig som industriområde och i stället bör planeras som pendlarparkering och bussknutpunkt. Andra områden föreslås för industriändamål, med fokus på lämplighet och tillgänglighet.
- **Vattenkvalitet och vattenintag:** Förslag läggs fram för att inkludera planer för ett nytt vattenintag och att informera om statusen för befintliga intag. Eventuellt intresse från andra kommuner för att använda Vättern som vattenkälla ska också adresseras.
- **Kultur och grönområden:** Det föreslås att områden avsätts för kulturcentrum och att grönytor anpassas för olika aktiviteter. Det betonas också behovet av att främja biologisk mångfald och grönska inom kommunen.
- **Tillgänglighet:** Tillgänglighetsfrågor bör ges högre prioritet med tydliga krav och åtgärder för att säkerställa tillgänglighet för alla. Det föreslås att lagar och förordningar tydligt anges samt att särskild hänsyn tas vid anläggande av cykel- och gångvägar.

Dessa förslag och kompletteringar bedöms bidra till en mer hållbar och robust utveckling av Vadstena Kommun med fokus på att bevara och stärka dess unika egenskaper.

Kommentar:

Gällande demografi och därmed även skolutveckling och bostadsplanering hänvisas till den tematiska sammanfattningen i kapitlet Bostäder. Vissa revideringar har gjorts gällande utpekandet på Kvarnbacken, dock ligger delar av området kvar som möjligt verksamhetsområde. Inom föreslagen

användning skulle en pendlarparkering eller knutpunkt för buss kunna anläggas. Som en av Vadstenas entréer är det även viktigt att en god gestaltning görs av området.

Förtydliganden har gjorts för ställningstagandet av vattenintag och vattenkvalité samt gentemot andra kommuners gemensamma intressen i frågan.

Grönytor finns utpekade i översiktsplanen för rekreation och utveckling av sådan. Likväl möjlighet för kulturaktiviteter i Birgittaområdet.

Text om tillgänglighet, trafik och jämställdhet har arbetats igenom och utvecklats.

Miljöpartiet

Miljöpartiet anser att översiktsplanen saknar svar på viktiga frågor rörande markens vattenhållande förmåga i klimatförändringens spår samt hur grönyteandelen i kommunen kan öka för att gynna biologisk mångfald, klimatanpassning och trivsel. De välkomnar fokuset på grönområden och gröna stråk men efterfrågar en tydlig tidsram för planerna samt konkreta förslag. De förespråkar nyplantering av träd och buskar för att öka grönskan i staden och på landsbygden, samtidigt som de betonar behovet av skötsel och bevarande av befintlig skog. Parkering i innerstaden avråds från och man är kritisk till att nybyggnation på obebyggda områden lyfts fram utan tydliga åtgärdsplaner för att minimera översvämningrisker.

De önskar också svar på hur kommunen, enligt miljöbalken, avser att bevara biologisk mångfald vid eventuell exploatering av nya markytor samt hur Vätterns skydd som dricksvattentäkt och värde för fiske, rekreation och folkhälsa ska garanteras. Bekymret över minskande biologisk mångfald och förlusten av trädbevuxna ytor i staden uttrycks. Miljöpartiet efterlyser också bättre beskrivningar av befintliga och planerade anpassningsåtgärder till pågående klimatförändringar samt tydligare planer för kollektivtrafik och cykelvägar söderut mot Ödeshögs kommun. Slutligen betonas vikten av att inkludera näringslivet på landsbygden och i Borghamn samt att utöka samarbetet över kommungränserna för att främja hållbar utveckling och turism.

Kommentar:

Förtydligande har gjorts i kapitlen Grönstruktur, Klimatanpassning och Genomförande. I fortsatt planering ämnar kommunen ta fram en Grönstrukturplan och Klimatanpassningsplan innehållande ett fördjupat underlag och ställningstaganden. Klimatanpassningsplanen kommer bland annat hantera risker och åtgärder. Likaså gäller för biologisk mångfald, det hanteras på ett mer ingående sätt i den kommande Grönstrukturplanen. Genomförandedelen har förtydligats vad gäller tidshorisonten.

Specifika utpekade områden hanterar översvämningfrågan och grönytor i nästa planskede då en utbyggnad blir aktuell.

Översiktsplanen är uppdaterad gällande kollektivtrafik och cykelvägar.

Övriga synpunkter som bedömts relevanta för översiktsplanen har inarbetats.

Kommunala nämnder

Kultur- och utbildningsnämnden

Övergripande kan sägas att översiktsplanen har tagit avstamp i kultur- och utbildningsnämndens relevanta planer och policydokument. Kulturarvsplan, fritidsplan och friluftsplän liksom kulturmiljöprogram. Kultur- och utbildningsnämnden uppskattar att både kultur- och naturmiljöer ses som en resurs och värnas med särskilt vikt på stadens entréer och upplevda siluett.

Till största del finner kultur- och utbildningsnämnden att planen är genomtänkt. Några detaljer som berör kultur- och utbildningsnämndens verksamhet vill nämnden påpeka.

Bostadsförsörjning

För att framhålla Vadstena kommuns attraktivitet krävs ett varierat bostadsutbud med olika bostadstyper, storlekar och upplåtelseformer. Med möjlighet att bosätta sig på landsbygden, i ort eller stad. De påpekar även vikten av att samtidigt bygga offentliga platser och grönområden för rekreation och möte där grönska och konst får tag plats.

Trafiknätets uppbyggnad

Kultur- och utbildningsnämnden belyser att viljeinriktningen för trygga och säkra gång- och cykelvägar till skolor ska även inkludera förskolor likaså för vägar till grönytor, friluftsområden och annat som används i verksamheterna.

De ser positivt på beskrivningar om cykelns utveckling och tillgänglighet eftersom flera sträckor används för vandringsleder.

Värdet av gröna områden

Betydelsen av gröna områden för rekreation, folkhälsa, samhällets sammanhållning och besöksnäring lyfts fram på ett bra sätt. Det kan tilläggas att de stadsnära, ofta små, gröna ytor som finns har stor pedagogisk betydelse för förskolor, skolor, avrinning och möjlighet att absorbera regn. Grönområden uppfyller flera funktioner såsom trivsel, attraktivitet och pedagogiska värden där klimatarbetet samverkar med kulturarvsarbetet.

De visar på grönytorernas potential för våtmarker där biologisk mångfald och besöksnäring gynnas av ett återställande. Även bevarandet av kultur- och naturlandskapet för betesdriften är viktig och uppmanar att verka för betesmarker.

Näringsliv

Det framhålls tydligt att besöksnäringen och kulturen i Vadstena är en profilerad del av näringslivet. Genom att peka på förhållandet av besökare som gör att Vadstenas köpkraft och lokala utbud av butiker och restauranger är större än vad befolkningen i sig bär.

Kulturmiljö

De välkomnar kulturmiljöbeskrivningarna för de historiska skeenden och miljöer som finns i kommunen. De förtydligar vikten av kulturell verksamhet och ett aktivt användande av offentlig konst och god arkitektur med förslag på en viljeinriktning för kulturmiljön; att Vadstena aktivt skapar kulturmiljöer, för framtidens kulturarv.

Kultur- och friluftsliv

Vandringsleder - Vadstena har inte särskilt gott om vandringsleder. En särart för Vadstens vandringsleder är att de på grund av Vadstens topografi med fullåkersbygd till största del går på väg. Det gör att sambandet mellan små grusvägar liksom cykelstråk och vandringsleder blir tydligt, viktigt för planeringen av cykelstråk. Tätortsnära promenadstråk är en prioriterad fråga i friluftsplänen.

Badplatser - Här bör de officiella badplatserna listas. Kultur- och utbildningsnämnden tycker det är tveksamt att namnge andra platser som nyttjas för naturbad.

Sport- och simhall - Ligger vid Petrus Magni skola.

Gästhamn - Borghamn är inte gästhamn.

Besöksanläggningar - Listan är ofullständig. Golfbanan finns med men Rismarken och Borghamnsspåret saknas.

Kommentar:

Felaktigheter, förtydliganden och föreslagna tillägg justeras och infogas i underlaget.

Beskrivning av det sociala värdet för gröna områden finns i handlingen i kapitlet Grönstruktur under rubrik, Värdet av gröna områden.

Socialnämnden

Övergripande kan sägas att översiktsplanen är gedigen och har tagit avstamp i flera olika planer eller styrdokument redan antagna av kommunen. Översiktsplanen belyser olika delar där många inte har direkt påverkan på socialnämndens verksamheter. Detta remissvar kommer därför enbart beröra de delar där socialnämndens verksamheter påverkas av planen.

Till största del finner socialnämnden att planen är genomtänkt men vill nämna några detaljer som berör socialnämndens verksamheter.

Nämnden ställer sig positiva till att kommunen vill utöka andelen bostäder i kommunen. Nämndens verksamheter är beroende av dels ändamålsenliga bostäder för de av våra medborgare som har behov av olika former av insatser från oss. Det är viktigt för nämnden att hela bostadsutbudet ökar, med alla olika typer av boendeformer, eftersom det kan generera viktig arbetskraft för våra verksamheter. När nya bostadsområden eller bostäder planeras önskas att hänsyn tas till både kommunens demografi och inkludering av samtliga medborgare. Socialnämnden beskriver att flyttkedjor krävs för att särskilda grupper som har svårt att konkurrera på den "vanliga" bostadsmarknaden, ska få möjlighet till boende. Bör beaktas tidigt i planeringen. De vill även påtala behovet av fler ändamålsenliga bostäder för vissa grupper, däribland funktionshindrade och anpassade lägenheter.

Nämnden ser positivt på att översiktsplanen öppnat upp för samlokalisering av vissa verksamheter, något som gynnar våra medborgare och kommunens verksamheter. Nämnden belyser vikten av att fortsätta skapa bra kommunikationsmöjligheter till och från Vadstena kommun. Planen beskriver det förändrade arbetsmönstret som bland annat innebär mer digitalt arbete. Här vill vi betona att det finns många arbetsplatser där det inte är möjligt att arbeta på distans. För majoriteten av socialförvaltningens personal är det inte möjligt att arbeta på distans och därför är bra kommunikationer viktigt för vår kompetensförsörjning. Planen beskriver också på ett ställe att det går direktbussar mellan Vadstena och Linköping två gånger per dag och att detta är väldigt bra för dem som vill pendla in, eller ut från, kommunen för arbete. Här är vi medvetna om att kollektivtrafiken är regionalt ansvar men vill påtala att det finns yrken med andra tider än kontorstider.

Planen uppmärksammar det framtida klimatet och de risker som bedöms komma med det förändrade klimatet, här syftar nämnden framför allt till riskerna med översvämningar och höga temperaturer. Nämnden trycker på prioriteringen av bostäder och områden som utnyttjas av de särskilt utsatta, vilket ofta utsätts värst för klimatrelaterade risker, till exempel värmeböljor, och är samtidigt den grupp som har svårast att själva göra något åt detta.

Avslutningsvis ser nämnden positivt på att cykelvägsnätet ska utvecklas, speciellt eftersom cykeln är ett viktigt transportmedel för våra verksamheter, särskilt hemtjänsten. Även att kommunen planerar för att retroaktivt anpassa redan byggda miljöer så de blir mer tillgängliga. Samt att planen tar i beaktande grönområdens positiva effekt på de sociala värdena.

Kommentar:

Förtydliganden och föreslagna tillägg justeras och infogas i underlaget.

Vatten och avfallsnämnden

Vatten- och avfallsnämnden har granskat det digitala samrådsförslaget och identifierat flera områden där förslag på ändringar föreslås.

- **Ytterligare dokumentation:** Det noteras att det saknas framtida dokument som Avfallsplan, Dagvattenpolicy och Vattentjänstplan. Dessa måste samstämma med översiktsplanen.
- **Tydlighet i texten:** Det finns flera platser där texten behöver förtydligas för att undvika missförstånd, som beskrivningen av VA-försörjning längs med väg 919.
- **Behov av ytterligare information:** Det noterades att det saknas information om landsbygden och enskild vattenförsörjning samt viljeinriktningar för avfallshantering och återvinning.
- **Uppdateringar kring avfallshantering:** Förslag på ändringar i texten för att anpassa till dagens hantering och lagändringar samt inkludera information om en ny avfallsplan som planeras att antas under 2024.
- **Förbättring av texten om dagvatten:** Förtydliganden och tillägg i texten om dagvatten för att bättre beskriva dagvattenhantering och behov av en dagvattenpolicy.

- **Klarhet i texten om översvämningar:** Förslag på att utveckla texten om översvämningar för att inkludera tydligare information om risker och åtgärder.
- **Korrigeringar i kartunderlaget:** Behov av korrigeringar i kartunderlaget för att tydligare visa information om bland annat verksamhetsområden för vattentjänster och avloppsreningsverk.

Kommentar:

Felaktigheter, förtydliganden och föreslagna tillägg justeras och infogas i underlaget. Kommande gemensamma strategiska dokument tas fram i samverkan mellan Vadstena kommun och Motala vatten- och avlopp.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden har inget att erinra mot samrådshandling Vadstena kommun översiktsplan 2040.

Kommentar:

Noterat.

Fastighetsägare, föreningar och medborgare

Borghamn Strand

Borghamns strand har följande synpunkter:

- Påpekar vikten att hålla isär och använda rätt begrepp avseende Vadstena kommun, Vadstena stad och Vadstena.
- Önskar en uppdelning mellan landsbygd och stad, påpekar som exempel att text om Trafiksystem och mobilitet inte berör landsbygden, och det blir tydligare med en uppdelning om man är intresserad av just landsbygdsfrågor.
- Har synpunkter på text rörande grönytor.
- Har generella synpunkter på struktur och formuleringar i samrådshandlingen avseende beskrivning av vatten, rubrikstorlek, benämning av kollektivtrafik som närtrafik, benämning av hamn m.m.
- Påpekar fel avseende benämning av byggnadsminne och dess avgränsning.
- Påpekar att det inte är enbart försvarets skjutningar som utgör hot för Vättern utan även PFAS-utsläpp från Karlsborgs flygplats.

Kommentar:

Benämningen av Vadstena stad/ Vadstena kommun ses över och ändras med samma konsekvens genom texten.

I översiktsplanen har medvetet valts att inte dela upp landsbygden och staden då det saknas en distinkt övergång dem emellan. En sådan uppdelning riskerar medföra att kommunen gör ställningstagande utifrån en skapad gräns, kommunen bedömer det bättre att i stället göra en

anpassning specifikt till bygder eller områden. Under trafiksystem och mobilitet ingår hela kommunen.

Trafiksystemet berör kommunen som helhet. Det är därmed ett medvetet val att behandla trafikfrågorna likvärdigt i kommunen.

Texten för grönytor ses över och förtydligas där möjligt.

En tydlig fördelning av vatten och grön-områden/ytor genomförs samt förtydliga på det sätt vatten är viktigt för Vadstena kommun.

Begreppet närtrafik ingår i kollektivtrafiken men förtydligas i underlaget. Att skapa bättre förutsättningar för närtrafik ingår när kommunen arbetar/verkar för en bättre kollektivtrafik. Mål framgår bland annat under trafikens omfattning samt under delen som berör Borghamn specifikt.

Texter rörande kulturmiljöer och byggnadsminnen faktagranskas och rubriksättningen ses över för att omfatta korrekt information.

Texten ändras till det att försvarets verksamheter såsom skjutning i Vättern anses av Vadstena kommun inte få påverka vattenkvaliteten negativt.

ÖstNässjavillans släktförening

Östnässjavillans släktförening, företrädd av dess styrelse, har tagit del av Vadstena kommuns förslag till översiktsplan för området kring Östnässja. Följande punkter har beskrivits av föreningen:

- De ställer sig kritiska till föreslaget område, ÖstNässja på grund av brukad jordbruksmark och riksintresse för kulturmiljön.
- Föreningen lyfter fram behovet av matförsörjning i ett resilient samhälle med möjligheten till självförsörjning i Sverige.
- Vid en ökad bebyggelse krävs en infrastruktur utveckling utanför själva bostadsändamålet.
- Att Östnässjaområdets ägare inte överensstämmer med utpekningen i översiktsplanen.
- Respektera riksintresset för kulturmiljön och verka för ett resilient samhällsbygge.
- Bibehålla relationen mellan det urbana och det rurala, för boenden och besöksnäringen.
- Ser risker med bostadsutbyggnad på Östnässja, till följd av infrastrukturen, kan det innebära skador på naturlandskapet, kulturvärdena, geologisk karaktär och bystrukturen.

Kommentar:

Vadstena kommun noterar Östnässjavillans släktförenings tankar om ett utpekande på Östnässja och ser över det utpekade områdets utbredning.

Flera utpekade områden ligger på jordbruksmark. Vadstena kommun har en hög andel jordbruksmark i förhållande till befolkningsgrad av regionens totala befolkning. Vadstena kommun är den enda kommun vilket andelen jordbruksmark inte har minskat de senaste 20 åren i Östergötland, enligt Region Östergötland. Kommunens landareal utgörs i största del av

jordbruksmark varav en liten andel skogsmark, främst på Omberg och Nässjabalvön. Det gör att kommunen behöver gå varsamt fram med sina förutsättningar, vilket är främst byggande på jordbruksmark.

Vadstena kommun har, tidigt i samrådet, bjudit in stora markägare för samtal om Nässjabalvöns utveckling. Vadstena kommun ämnar ett utpekande som kan leda till en utveckling av samhällsinfrastruktur på Nässjabalvön i den mån möjlig för platsens bebyggelseutveckling i landskapet.

Vadstena kommun menar att bevara känslan av stad och landsbygd. Texten förtydligas därefter.

Boende på [REDACTED]

Saknar planer för att utöka den biologiska mångfalden och önskar ett förtydligande av detta i kartorna där skog, trädgård och annan mark visas.

Kommentar:

I den tillhörande texten till översiktsplanen, varav all text går att läsa i det digitala verktyget, står det till exempel att "parkstråk stärks och utvecklas, där det är lämpligt hittas alternativ till gräsmattor bland annat för att gynna biologisk mångfald."

Vadstena kommun rör inte över privata trädgårdar, det är upp till var och en att välja växtlighet. De parker och stråk som kommunen äger ska i enlighet med översiktsplanen utvecklas; "bör behovet av ekosystemtjänster beaktas." Kommunen ska även kompensera vid ingrepp i befintliga miljöer såsom till exempel trädplantering.

Boende på [REDACTED]

Anser att tillvägagångssättet för översiktsplanen är bristfällig då det saknas vidgade perspektiv för Vadstenas framtid och utveckling. Det saknas visionära idéer för boendeformer som redan implementerats i andra städer så som i Västervik. Föreslår att kommunen slutar bygga bostäder på åkermark och i stället placerar dem i Vättern.

Kommentar:

Boverket skriver att alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan, omfattande hela kommun. Översiktsplanen är central i kommunens arbete och ska därför visa hur kommunen tänker kring den byggda miljön. Kommunen frågar därför sina kommuninvånare och andra med god kunskap om sitt närområde att tycka till om översiktsplanen. Att bygga bostäder på vatten kräver fler aspekter att ta i åtanke. I översiktsplanen anges Vättern som den femte entrén till Vadstena stad och ska därav tas hänsyn till siktlinjer, mottagande av byggnader vid platsen samt det riksintresse som Vättern är och bevaras för.

Boende på [REDACTED]

Utrycker invändningar mot byggandet av bostäder hela vägen ut till förbifarten då det innebär byggande på prima jordbruksmark, strider mot tidigare beslut om att undvika bebyggelse nära förbifarten för att minska trafikens påverkan. Det går även emot tidigare intentioner om att bevara stadens intryck för förbipasserande.

Gläds över att strandängar och Tycklingebadet lämnas orört och skyddat.

Kommentar:

Utav de utpekanden som är gjorda i översiktsplanen finns en stor del på jordbruksmark. Vadstena kommun har en hög andel jordbruksmark i förhållande till befolkningsgrad av regionens totala befolkning. Vadstena kommun är den enda kommunen vilket andelen jordbruksmark inte har minskat de senaste 20 åren. Av kommunens landareal utgör 76% jordbruksmark, 10% skogsmark varav Omberg och andra mindre områden utpekade i naturvårdsprogrammet samt på Näsja, cirka 10% är utbyggt och resterande är vass och randzoner runtom Tåkern. Kommunen har därmed få alternativ till ett utpekande av nytt markanspråk än jordbruksmark. För att en befolkningsväxt ska ske krävs fler bostäder, vilket är ett av Vadstena kommuns visioner. Kommunen ämnar se över områdenas utbredd.

De föreslagna utvecklingsområdena intilliggande förbifarten har en buffertzon om 50-100 meter och finns beskrivna i attribut (pop-up) rutorna samt i beskrivande text för varje utpekat område. Ett förtydligande görs i kartan för att skilja de föreslagna områdena mot buffertzonen åt. Siktlinjer utreds i ett eventuellt kommande planarbete.

Boende på [REDACTED]

Anser att förslaget att bygga nya bostäder ut mot den nya förbifarten verkar märkligt eftersom det kan leda till framtida problem med trafiknära bebyggelse och ökat behov av ännu en förbifart runt Vadstena. Det är viktigt att undvika att upprepa tidigare misstag och säkerställa att planeringen är hållbar på lång sikt, särskilt med tanke på kommunens ansträngda ekonomi och höga kommunalskatter.

Kommentar:

De föreslagna utvecklingsområdena intilliggande förbifarten har en buffertzon om 50-100 meter och finns beskrivna i attribut (pop-up) rutorna. Ett förtydligande görs i kartan för att skilja de föreslagna områdena mot buffertzonen åt.

Vadstena kommun anser att trafikmängden inte kan bli ett störande moment. Sedan väg 50 byggts ut har trafikmängden väsentligt minskat på förbifarten.

Boende på [REDACTED]

Föreslår åtgärder för att främja biologisk mångfald och minska miljöpåverkan, inklusive omvandling av grönområden till ängsliknande ytor.

Föreslås att ta fram en plan för minskad motortrafik där gång-, cykel- och kollektivtrafik i stället prioriteras samt omgestaltning av bilvägar för att öka andelen gång- och cykel.

Vidare betonas vikten av konkreta klimatanpassningar som att minska hårdgjorda ytor, öka antalet träd, arbeta med evighetsträd och undvika onödiga ljusföroreningar.

Åtgärder för att öka livsmedelstryggheten föreslås också, inklusive fler kolonilotter och en allmän skogsträdgård.

Kommentar:

Vadstena kommun tar emot de konkreta förslagen gällande till exempel biologisk mångfald, klimatanpassning och evighetsträd och tar med det i andra planprocesser. Frågorna är inte översiktliga och därför hanteras de inte i en översiktsplan.

Regionen har en cykelplan med prioriterade cykelvägar inklusive bygdevägar. Ett sådant arbete sker i samverkan med flera parter och bestäms huvudsakligen i den regionala cykelplanen.

Det pågår ett framtagande av en trafikplan som täcker in frågor gällande fördelning av motortrafik och utbredning av cykelvägar inklusive påverkan på dess omgivning.

Boende på [REDACTED]

Ser positivt till förändring och beskriver stolthet över översiktsplanen för Vadstena kommun 2040. Önskar däremot att genomförandedelen förtydligas och efterlyser mer konkreta åtgärder på kort sikt för att främja tjänsteföretag, arbetsmöjligheter, utbildning och kultur, samt ökat samarbete mellan aktörer för att skapa en levande samhällsstruktur. Betonar vikten av att ta vara på befintliga resurser och skapa livfullhet i alla delar av Vadstena, med fokus på att locka fler företag att etablera sig och därigenom skapa behov av bostäder och samhällsservice.

Kommentar:

Under framtagande av översiktsplaneförslaget har dialog förts med större markägare samt i de forum där näringslivet i Vadstena kommun samlas för att samtala med näringsidkare runtom i kommunen.

Det pågår ett arbete i samarbete med regionen för att ta fram en etableringsstrategi, något som ämnar skapa möjligheter för näringsidkare att etablera sig i Vadstena kommun.

För att bygga ut samhällsservicen krävs att en översiktsplan pekar ut nya och befintliga områden som kan visa vart det krävs en etablering och utveckling. Därefter tas arbetet vidare i processen med en detaljplan.

Vadsten kommun tar till sig synpunkterna för Genomförandedelen och förtydligar texten.

Boende på [REDACTED]

Föreslår att kommunen investerar i ett kallbadhus vid pumphuset/strandpromenaden och förlänger strandpromenaden till Mjölnaån för att förbättra tillgängligheten till vattnet och naturupplevelser där. Dessutom betonas vikten av att skapa mer utrymme för biologisk mångfald och skönhet runt VFAB:s lägenheter.

Kommentar:

Synpunkten noteras för arbete utanför översiktsplanen, kallbadhus är ej aktuellt i översiktsplanen.

Synpunkten att förlänga strandpromenaden ut till Mjölnaån finns med i granskningsförslaget för den nya översiktsplanen.

Översiktsplanen har utpekade grönområden som i enlighet med utpekandet ska utvecklas därefter för den biologiska mångfalden.

Boende på [REDACTED]

Anger att den huvudsakliga sysselsättningen och inkomstkällan är växtodling varför man anser det mycket beklagligt att behöva sälja åkermark avseende värdeminskning och svårigheten att hitta ersättningsmark. Fastighetsägaren undrar om kommunen har någon ersättningsmark att erbjuda.

Kommentar:

En översiktsplan visar översiktligt på en möjlig mark- och vattenanvändning för en längre framtid. För att den utpekade marken ska exploateras krävs att området beprövas, utreds och en detaljplan tas fram. I den planprocessen ska samråd hållas och granskning genomföras med möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Markägare bestämmer själva om de vill sälja sin mark eller inte, det är inget kommunen kan tvinga någon markägare till. Översiktsplanen skapar möjligheter för eventuell utbyggnad av bostäder, industri med mera.

Vadstena kommun ser över de nämnda utpekade områdenas utbredning.

Boende på [REDACTED]

Önskar att markerat område i kartmaterialet över den egna fastigheten tas bort med hänvisning till att det inte omnämns i textmaterialet.

Kommentar:

Området i fråga är utpekade i kartan och beskrivet i textmaterialet. Texten benämner området under rubriken "Stationsvägen samt Borghamnsvägen" i och med att områdena har liknande förutsättningar. Kommunen ser över områdets utbredning och textbeskrivning för att tydligare särskilja Stationsvägen och Borghamnsvägen åt som två separata områden.

Boende på [REDACTED]

Markägaren framhåller vikten av att bevara jordbruksmarken så mycket som möjligt och att främja marksnålt byggande. En oro uttrycks över att förespråka byggande på områden med förstklassig åkermark, vilket uppfattas som ineffektivt med tanke på att åkermark är en ändlig resurs. Exempel ges på området Eklunda, där byggande kan påverka den vackra utsikten mot Vadstena och skapa problem med buller och miljöstörningar från den nya kringfarten. Markägaren uttrycker vidare oro för att deras mark kan tas i anspråk genom ett utpekade i Översiktsplanen och att detta utgör ett hot mot deras verksamhet. Även en oro för att en ny kringfart behöver utredas. Slutligen poängteras vikten av att bevara lokal livsmedelsproduktion med tanke på den lokala självförsörjningen.

Kommentar:

Vadstena kommun förtydligar visionen och utvecklingsstrategierna samt förtydligar motiveringen för jordbruksmark.

Utmed hela förbifarten har en buffertzon planerats på 50-100m. Slutgiltigt avstånd visar sig i de utredningar som krävs inför ett detaljplanearbete. Sedan väg 50 byggts ut har trafikmängden väsentligt minskat på förbifarten.

En översiktsplan visar översiktligt på en möjlig mark- och vattenanvändning för en längre framtid. För att den utpekade marken ska exploateras krävs att området beprövas, utreds och en detaljplan tas fram. I den planprocessen ska samråd hållas och granskning genomföras med möjlighet att lämna synpunkter. Markägare bestämmer själva om de vill sälja sin mark eller inte, det är inget kommunen kan tvinga någon markägare till. Översiktsplanen skapar möjligheter för eventuell utbyggnad av bostäder, verksamheter och industri med mera.

Vadstena kommun ser över de utpekade områdena runt om Vadstena stad där stor andel jordbruksmark förekommer.

Ändringar

Samhällsbyggnadsförvaltningen har efter samrådet bearbetat inkomna synpunkter och reviderat förslaget. Större ändringar och tillägg har bland annat gjorts i hållbarhetsbedömningen, genomförandedelen och de delar som berör hänsyn samt riksintressen. Mark- och vattenanvändningskapitlets struktur har delvis ändrats och den mark som pekats ut har minskats. Förändringar i markanspråk sammanfattas nedan:

- Västra Eneby har utgått.
- Södra Gubbetorp är delvis utpekad.
- Norra Gubbetorp har utgått.
- Kvarnbacken har halverats i utbredning.
- Kampudden har utgått.
- Svängen har utgått.
- Borghamnsvägen har tillkommit.
- Korpås har tillkommit.
- Norra delen av Stationsvägen har tagits bort samt delar av den utpekade marken på jordbruksmark.
- Området invid Hästhagsbron i Järnevid har utgått.
- Östnässja har utgått.
- Månsudden har förändrats i utbredd.
- Granby har tillkommit.
- Hagem har tillkommit.
- Södra Norrsten har utgått.
- Ekängen har nästintill halverats i utbredning.
- Skeppstad har betydligt minskat till ytan.
- Kungs Starby har väsentligt minskat till ytan.
- Östra Starby har betydligt minskat, sett till ytan.
- Östra Kvissberg har väsentligt minskat, sett till ytan.
- Brunnstorps utpekande har förändrats i utbredning.
- Eklunda har minskat i utbredning.

Med ovanstående revideringar bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen att det är lämpligt att gå vidare med en granskning av förslaget.